

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E.** Berta dohánytőzsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában. **Bácsalmáson: Rosenberg A.** cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmasú hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden pénteken.

A Bácsmegeye és Horvátország közti vasuti forgalom.

A szabadka—cservenka—ujgombosi menetrend.

A Szabadka—Cservenka—Ujgombosi vasuti vonal építésével vármegyénk oly községei kötettek össze, melyeknek ugy gazdasági, mint kereskedelmi jelentősége nemcsak a megye területén, hanem azonkívül, de különösen túl a Dunán, Horvát-Szlavonországban is elég ismeretesek. Az egyes községeknél ezen vasuti vonal építési költségeihez való horribilis összeggel hozzájárulása kizárólag azon körülménynek tudható be, hogy Gomboson át oly vidékkel jöttek összeköttetésbe, mely vidék községeihez azok lakóit szoros gazdasági és kereskedelmi érdek fűzi.

Az ezen vasut mentén fekvő községekből Horvát-Szlavonországba nagy a gabona és őrleményei-, valamint kisiparosaink kész áruinak kivitele, míg viszont azon országrészből nagy az állat, de különösen a fűtő- és tüzelőanyagok behozatala. A kölcsönös személyforgalom is oly mérvű, hogy okvetlenül szükséges egy oly megfelelő menetrendnek egybeállítása, mely kedvező csatlakozással lehetővé teszi Gomboson át, Eszék és Bród felé a célszerű oda- és visszautazást.

Ennekhiányában a vasut, mely nem a közönség érdekét szolgálja, értékét veszti. Pedig nyilvánvaló tény az, hogy nem a közönség van a vasutért, hanem a vasut a közönségért. Ezen vasuti vonal csak mult évi dec. hó 23-án adatott át a forgalomnak s így érthető a menetrendnek — mely a rendes menetrendek közé mintegy beékeltetett — célszerűtlen egybeállítása.

E lapban közölt soraimnak az a célja, hogy az érdekelt községek kívánalmainak megfelelőleg a f. é. május hó 1-én érvényes vasuti menetrendje is oly kiegészítést nyerjen, mely szerint egy a teher-, mint személyforgalom Gomboson át naponta legalább kétszer, fertakadás és esetleges hátrány nélkül lehonoyoltassék.

A menetrendnek helyes és célszerű megváltoztatása csakis az itt megjelölt módon történheték.

A Szabadkáról Cservenkán és Hódságon át este 7 óra 10 perckor indul és éjjel 11 óra 34 perckor Gombosra érkező vonat, mint teljesen felesleges és célszerűtlen, elhagyandó. Többször megtörténik, hogy Cservenkától Gombosig a kalauzon kívül más utas ezen a vonaton nem található, a mi természetes is, mert sehol és semmiféle csatlakozása nincsen.

E helyett Szabadkáról a budapesti vonat (11:50) indítása után, éjjel 12 órakor lenne egy vonat Cservenkán át Gombosra indítandó, melynek menetsebessége akként szabályozandó, hogy annak Hódságon reggel 4 óra 31 perckor ugy Ujvidék, mint Zombor felé volna csatlakozása, míg Gombosra 6 órakor érkezne. Innen 2 órai várakozás után az utasok a reggel 7 óra 49 perckor Zomborból érkező vonattal Horvát-Szlavonország bármely részébe utazhatnának. Ez a jelenleg érvényben levő menetrend mellett ki van zárva. Az ezen vonalon bármely vonattal utazók csakis az esti 8 óra 49 perckor érkező gyors vonattal kelhetnek át a jelzett országba, mely egyszeri és még hozzá éjjeli csatlakozás semmikép sem felel meg a gazdaságilag és kereskedelmileg az ezen országba gravitáló gazdag községek lakóit jól felfogott érdekeinek.

A menetrendnek ekkénti módosítása nem

csupán az ezen vonal mentén fekvő 3—4 község hanem a Zombor—Ujvidéki vonal mentén Hódságtól lefelé fekvő községek, valamint Szilberek, Hódság, Szentfűlöp, Veprőd, Cservenka, Bácsordas és ezek környékbeli községek érdeke és jogos kívánalma is.

Ezen nagyjelentőségű kívánalomnak csak is ugy szerezhető érvény, ha az érdekelt községek előljáróságai a menetrend módosítását kellő indokolással idejekorán kérelmezik. Nem lehet közböns dolog, hogy a menetrend a régi marad, avagy a jelzett módosítás szerint megváltozik-e?

A biztos siker érdekében a hódsági választókerület orsz. képviselőjének Ertl Jánosnak közbejárását is ki kell kérni, kinek a nevezett vasuti vonal megvalósításában nagy része van. Tudva azt, hogy ő választói jogos kérelme elől soha és semmi körülmények között sem zárkozik el, bizton remélhetjük, hogy e tekintetben az ő hathatós támogatására számíthatunk.

Az actiohoz kell, hogy a *Bács-Bodrogvármegyei Gazd. Egyesület* is csatlakozzék, mely elől mint a nép gazdasági érdekeinek képviselője és szószólója, szintén nem zárkozik el.

Tudomásom szerint az egyes községek gazdakörei részéről már meg is indult a menetrendnek célszerű megváltoztatása iránt a mozgalom, mely mozgalom támogatására a Gazdasági Egyesület támogatását kifogják kérni.

A különböző faktorok ily egyöntetű működése meghozza majdan gyümölcsét, mely ugy azok, mint az érdekelt közönség előnyére mindenkor és biztosan értékesíthető.

Hetényi Márton.

Utak.

*Anyám! — egy cifra ut kanyargott előttem.
 Pénz csengve hullt s poharak csendültek össze.
 Hangzott kacaj, átok; sirtak és nevettek...
 — Az a könnyelműség utja. Kerüld messze!*

*Egy utat láttam, anyám. Az sziklás volt s mély.
 Rajt emberek jártak. Válluk roskadt. Arcuk borús
 S felettük villámlo nagy fellegek usztak...
 — A golgotha utja!... Óh, csak oda ne juss!*

*... Még egy ut volt, anyám. Szép, sugáregyenes.
 Rajt nem volt pompa, de nem is volt semmi szenny.
 S ott az emberek mind nyiltak, sasszeműek...
 — Az a becsület utja. Fiam, arra menj!*

Molnárné Radich Jolán.

A válaszfal.

— Eredeti tárca. —

Ott ült patyolatlan ablakánál, hol beszűrődött a tavaszi napsugár s rávetődött szép, fehér arcára, bozontos, szőke hajára. Kötött. Atyját várta, ki gyakorlaton volt. Egy hét mulva már mennek a nagy Bonaparte-tal az angol s orosz szövetség ellen. S akkor ő megint egyedül lesz, vagy elmegy a mogorva rokonokhoz...

Letette a kötést s kinézett az ablakon: egész sereg napsütötte, szürke házfedél. Elgondolkozott. Condolatai messze elkalandoztak. Láta a nyüzsgő tömeget, hallotta, amint éneklék vadul, a bátorságtól megittasodva:

«Allons enfants de la patrie
 Le jour gloire est arrivé...»

Mikor pedig elhangzik a vérforraló dal, akkor ezernyi torok ordítja:

«Vive l'empereur!»
 Szerény kopogás verte fel álmodozásából.

— Szabad!
 Egy fényeskatona ruhába öltözött férfi jött be.

— Bon jour mademoiselle. Meunier ur nincs itthon?

— Nincs; a gyakorlaton van.

— Igen fontos ügyben szerettem volna vele beszélni... Ismerem milyen titoktartó... milyen becsületes... Őt szemeltem ki... De hisz ezt ugy sem árulhatom el...

Szemébe nézett a lánynak. Meglepte csodás szépsége. Egyideig babonázva függött rajta tekintete, míg végre a leány megszólalt:

— Ön ugye a császár szolgálatában van?

— I... igen, fő... főhadnagy vagyok, a ne... nevem... Charles... Blanc.

— Nevem Elise — szólt a lány s odanyújtotta kezét a férfinak.

— Oh mily bájos név, igazán csak ily szép angyalokhoz illik.

A lány mélyen elpirult.

— De főhadnagy ur kérem... azaz tessék helyet foglalni. Csevegjünk kissé, míg atyám hazajön.

— Mondhatom kisaszony... igazán mondhatom, hogy szebb leányt még sohase láttam...

*

Az öreg Meunier az nap későbbben jött haza. Barátaival tárgyalta a háborút s annak veszélyeit; hogy már két oldalról tör rájuk az ellenség: Olaszország s a Rajna felől. Mikor hazajött, lánya örömtől sugárzó arccal fogadta:

— Atyám... édes atyám... hogy is kezdjem?... hát tudod itt volt egy főhadnagy. Téged kerestem. Tudod olyan szép volt, fekete hajjal, magas homlokkal és... igen apám, neked megmondhatom, hisz' ugy sincs senkim... igen,

ugye nem haragszol?... Ő azt mondta, hogy szeret... S én is... szeretem.

Sírásba fakadt. Atyja mosolyogva szoritotta kebléhez bozontos szőke fejét.

— No azért ne sírj: nem baj. Hát majd beszélünk még azzal a főhadnaggyal. Bizonyára eljön még egyszer ide.

— Igen — folytatta a lány örömmel — igen, azt mondta, hogy ha megengedem, ugy többször fel fog keresni. És én azt mondtam neki, hogy igen örülnék...

*

— Most ment le. Találkoztál vele? Ugye, milyen szép? Most megint itt volt, de olyan szomorú volt... Én kérdeztem, hogy feleségül akar-e venni s ő azt mondta, hogy igen, de az első a haza. Ezért várjak, míg visszatér a harc-ból. Erre én is szomorú lettem, de ő vigasztalt.

Azt mondta, hogy a harcban érdemeket fog szerezni s ezredes is lesz. Azután így szólt: «Hogy lehetne magát szeretni Elise. Ezt a szerelmet nem kellene az udvariasság buta korlátjai közé szorítani, ez a szerelem liszta lehetne a maga természetes valóságával.» Meg oly szépen beszélt, de én nem értettem mindent. Homály burkolta a szavait. És aztán... megcsókolt s elment... olyan szomorúan... Ugye találkoztál vele? Hisz' csak most ment el. Ugye ismered? Mond! —

Az öreg busan bólintott.

— Akkor tudod a nevét is. Tudod én mindent elfelejték... meg nem is érttem jól. Oh mond, hogy hívják, ki ő? Mond hát, kérlek.

Az öreg felpillantott. Szomorúan nézett a gyermekes leány arcába s sajnálkozva mondta:

— Olyan, kit el kell felejtened.

— Dehát ki ő? — kérde a leány izgatott türelmetlenséggel.

— A császár.

Zendrini.

Hipp Dezső halála.

— Saját tudósítónktól. —

Palánka, 1909. március 1.

Megyei közéletünknek egyik rendkívül szimpátikus s köztiszteletnek örvendő alakja dőlt ki az élők sorából. *Hipp Dezső* főszolgabíró, a palánkai járás közigazgatásának jeles vezetője e hó 25-én reggel 7 óra-kor hosszas szenvedés után meghalt.

Elhunyt a legszélesebb körökben őszinte részvétet, mélységes fájdalmat ébreszt; mert a derék közkedvelt férfit mindenivel szemben tanusított előzékeny uri modoráért, a közügyekben való pártatlanságáért és igazságszeretetéért a társadalom minden osztályának apraja-nagyja rajongó szeretettel vette körül. Az elhunyt örökké friss kedélye, jóízű humora, mely életének utolsó percéig se hagyta cserben, felejthetetlen marad azok előtt, akik ezzel a jólélekkel, nemes érzéssel és erőteljes szellemmel megáldott férfiúval érintkeztek.

Temetése e hó 27-én délelőtt 11 óra-kor volt, óriási részvét mellett, ahol *Fernbach* Károly megyei főispán élén megjelentek: *Vajnis* István alispán, dr. *Mikosevits* Kanut megyei főügyész, *Scultéthy* Ferenc árvaszéki elnök, *Baky* Elek árvaszéki ülnök, dr. *Kiss* főispáni titkár, *Császár* Péter topolyai *Buday* Pál kulai, *Szemző* Károly hodsági, *Tárczay* Dezső zombori, *Nikolics* Izidor újvidéki járási főszolgabírák és *Povovics* Sebő megyei levéltáros, mint a vármegyei tisztikar kiküldöttjei.

A mintegy 15 ezer lélekre tehető gyászoló közönség között láttuk a környékbeli községek előjáróit, hivatalnokait és előkelőségeit, akik utolsó útjára kísérték a közszeretben álló népszerű főszolgabírót. Koporsóját ellepte a sok szebbnél-szebb koszoru, melyeket a diszbe öltözött községi rendőrség vitt a koporsó után. A gyászmenet a Fő-utcán vonult végig s kísérte drága halottját utolsó útjára, ahonnan nincs visszatérés.

A sirnál dr. *Mikosevits* Kanut megyei főügyész tartotta a bucsuztatót s az ő ismert szónoki tehetségével, kifejezett meleg érzésével mindnyájunkat megindított. Beszédjében kiemelte az elhunyt érdemeit, valamint azt a határtalan jószívűséget, és a lakosság iránti szeretetet, melyet az elhunyt tanusított alátvalóival szemben.

A család ezt a gyászjelentést adta ki:

Özvegy *Hipp Dezső*né szül. *Schumacher Aranka* úgy saját, mint alólirok rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy hön szeretett férje

HIPP DEZSŐ

a palánkai járás főszolgabírája,
Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának tagja

életének 48-ik, boldog házasságának 16-ik évében, 1909. évi február hó 25-én délelőtt 7 óra-kor jobb létre szenderült. A boldogult hült temete folyó évi február hó 27-én délelőtt 11 óra-kor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint a palánkai róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat a palánkai róm. kath. templomban folyó évi március hó 1-én d. e. 10 óra-kor fog a Mindenható-nak bemutatni. Palánka, 1909. évi február hó 25-én. *Béke lengjen áldott porai felett!* Özv. *Hipp Miklósné* szül. *Radány Mária* anyja. Özv. *Nagy Kálmánné* szül. *Hipp Ilona*, *Perczel Dénesné* szül. *Hipp Flóra* testvérei. *Milodanovics Simonné* szül. *Schumacher Paula* sógornője. *Perczel Dénes*, *Schumacher Dezső*, *Schumacher Ödön* sógorai.

Palánkaiak a földmivelési miniszter előtt.

A palánkai téli kikötő.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1909. február 26.

A palánkai téli kikötő ügye, melyet egynémely körök el szerettek volna temetni, ismét előtérbe nyomult. A palánkai és környékbeli érdekeltég, támaszkodva igazságának megdönthetetlen erejére, széleskörű mozgalmat indított, hogy a kikötő tervét, melyhez a megye egy nagy, tekintélyes részének létérdeke fűződik, megvalósítsa. Deputációt menesztet a földmivelési miniszter elé.

A küldöttség, mely előző napon jött Budapestre, *Fernbach* Károly főispán vezetésével az »Upor« kávéházból indult el s a 25-iki képviselői ülés meghallgatása után *Darányi* Ignác földmivelési minisztert kereste fel.

A küldöttségben részt vettek: Dr. *Baloghy* Ernő a verbászi kerület és dr. *Adamovich* István a bacsstóvárosi kerület országgyűlési képviselői, a Dunagőzhajózási társulat részéről *Csathary* igazgató, a Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság részéről *Pelleth* helyettes igazgató, a Magyar hajózási egyesület titkára, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára, a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut, a herceg Odescalchi illaki uradalom, a palánkai m. kir. állami csikótelep, a palánka—illaki gőzkomp, a palánkai Michels-féle kendergyár részvénytársaság, a hodsági Honi fonó- és kötélverő gyár részvénytársaság, a palánkai ipartestület, Palánka, Ópalánka, Ujpalánka és Dunabököny községek képviselői, valamint a palánkai kereskedői, iparos és földmivesszótály részéről *százhatan*.

Büchler Róbert ujjalánkai jegyző, a küldöttség szónokája nagyarányu, az ügy minden részletét felöllel beszédet intézett a miniszterhez, melynek kiemelkedő részei ezek:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Nagyméltóságod 1903 évi június hó 19-én 58531/V. és 1907 évi április 26-án 91621/V. sz. alatt kelt magas rendeletével határozott kilátásba méltóztatott helyezni a palánkai téli kikötőnek kiépítését.

Az országos költségvetésbe ezen célra 1908 évben Nagyméltóságodnak tárcájánál a munkálatok megkezdhetésére 200 000 korona fel is vétett; mivel azonban a téli kikötő kiépítése a valóságban mindeztideig meg nem kezdetett, nagyméltóságod meg fogja engedni, hogy ez ügyben bátrak vagyunk nagyméltóságod magas színe előtt újólag megjelenni a célból, hogy alázatos kérésünket ismételjük.

A magyar folyamhajózás mindaddig nem fejlődhetik a kívánatos mértékben, amíg elegendő alkalmas téli kikötő rendelkezésére nem áll, de különösen a délvidéki hajózás szenved sulyosan a téli kikötők elégtelenségéből, amit különösen a mi vidékünk érez legjobban, már pedig ott, ahol a vízi közlekedés akadályozva van, ott az ebből származó károk és hátrányok reá neheznek a mezőgazdaságra, az iparra és a kereskedelemre is egyaránt és ezeket megköve, még a természetes fejlődést és haladást is megbénítják, szóval egészségtelen állapotokat teremtenek.

A vidékünkön foganatosított Duna szabályozás és ennek keretében eszközölt folyamemdernek tetemes megszükitése következtében Palánkán nyeretett egy nagy kiterjedésű olyan vízterület, mely felülről a jégveszély ellen kész hatalmas töltés által már is védve van s ezért téli kikötőnek kiválóan alkalmas lenne az esetben, ha a Dunaszabályozás alkalmából létesített folyammenti egyenközü mü (kőhányás) megfelelő magasságra emeltetik fel. Mivel azonban ez mindeddig meg nem történt, a vízáradások alkalmával az egyenközü müvön keresztül hömpölygő, felkavart folyamvizzel óriási mennyiségű homoktömegek rakodnak le ezen téli kikötőnek szánt területbe, hogy az — miután a kotrás is már néhány év óta szünetel és illetve alaposan eszközölve eddig egyáltalán nem lett — évről-évre mindjobban elzátanyosodik, ha tehát a téli kikötő kiépítése még tovább is elhúzódik, úgy az később jóval nagyobb költségeket is okozna, de vidékünkre ez egyúttal oly csapás lenne, amely következményeiben kimérhetlen károsodásokat idézhetne elő.

Bizva Nagyméltóságodnak kegyes szavaiban vagyis abban, hogy a palánkai téli kikötő létesítését a földmivelésügyi miniszterium feladatává teszi, a mult évben a községek és a vármegye nagy áldozatkészsége mellett megépített a Szabadka—Gombos—Palánkai h. é. vasut, melynek palánkai végállomása az itteni »Kis Duná«-nak nevezett Dunaágnak nagy hosszúságban való áttöltésével a víz partján közvetlenül a téli kikötő mellett helyzetetett el. Ezen 10.000.000 korona költséggel megépített új vasutnak főcélja, hogy a Bácska belterületén természetett nagy mennyiségű gabbaneműek, kukorica, kender és egyéb termények ismét a Dunára vagyis a legolcsóbb és legalkalmasabb közlekedési útra, a hajókra kiszállíthatók legyenek, ami közgazdasági szempontból a gazdaközönségre óriási fontossággal bír. Ezen vasutra költött óriási összeg is kárba veszne, ha a téli kikötő itt meg nem építenék és e mellett a termőkés nagy Bácska tovább is szynlódnék azon mizériák között, melyeket a vízi ut nehéz hozzáférhetése okoznak.

Palánkán van a magas kincstárnak a Nagyméltóságod felügyelete alatt álló Palánka-Dunabököny állami csikótelepe is, amelynek gazdasági szempontból szintén érdeke ennek a téli kikötőnek kiépítése.

Közvetlenül a Dunaszabályozási munkálatoknak keresztül vitele után a téli kikötőnek oly kiválóan alkalmas nagy terület minden zátonytól ment volt, de a kiépítés elhuzódása folytán most már abban vannak a homoklerakodás folytán keletkezett homokzátonyok, amelyek — mindinkább a vidéki hajózás érdekében a palánkai téli kikötő létesítése — amiként ez Nagyméltóságod korábban jelezni volt kegyes, programja a magas kormánynak az ügy, annak kiépítését már tovább halasztani nem lehet. E körülmény is kényszerít minket arra, hogy arra Nagyméltóságodnak kegyes figyelmét felhívni bátor-kodjunk.

Palánkán van a nagy hírnevű, 400 munkást foglalkoztató Michels kenderáztató telep és kötélfonó részvénytársaság, amelynek szintén eminens érdeke a téli kikötő kiépítése ép úgy, mint a Palánkával szemben, szintén a Duna mellett fekvő Illok községének s az ottani Odescalchi hercegi óriási uradalomnak és a hodsági »Honi kenderfonó részvénytársaságnak is«.

Eszéken, majd pedig Títeleen van egy-egy számba vehető, de kisebb rendű téli kikötő s mivel Palánka ezek közt mintegy a kellő közepén fekszik, ezért kedvező fekvésénél fogva is Palánka a legalkalmasabb hely a téli kikötő létesítésére. A rendelkezésre álló terület pedig úgy fekvésénél, mint nagyságánál fogva is mintegy predestinálva van oly téli kikötőnek, ahol néhány száz vízi jármű nyerhet, biztos téli menhelyet. Miután pedig ez a terület közvetlenül a község alatt és a vasut mellett fekszik, a téli állományban itt levő hajók és járművek személyzetének élelmezése s egyéb téli gondozása is ily közvetlen közelben könnyű szerrel és kényelmesen vihető keresztül, ami szintén latba eső nagy előnye a palánkai téli kikötőnek, melylyel más helyek nem igen vetekedhetnek. És ugyanezen közelség nagy kényelmet és költségmegtakarítást nyújt a hajóknak szokásos téli renoválása tekintetében is, ami azért is előnyös, mert a 14.000 lakost számláló Palánkának kifejlett ipara is van.

Mindezek után tehát újólag bátor-kodunk Nagyméltóságodhoz mély alázattal esedezni, miszerint elrendelni méltóztatnék, hogy a már 1903 évben kilátásba helyezett palánkai téli kikötő kiépítése annál is inkább mielőbb megkezdessék, mert az stratégiai szempontból is még nagy szolgálatot tehet itt a délvidéken az országnak. De hogy kereskedelmi és ipari szempontból is valóságos missióra hivatott ez a palánkai téli kikötő, igazolja ama körülmény, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara is jelen volt a mai küldöttségünkben és az ügyet évi jelentéseiben és fölterjesztéseiben állandóan magáévá tette.

Darányi Ignác földmivelési miniszter a szónok fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta, majd válaszában kijelentette, hogy az ügyet, mely évek óta gondoskodásának tárgyát képezi, jól ismeri. A helyénvaló terv megvalósítását az ország pénzügyi viszonyai nem engedték. Mihelyt a helyzet javul, minden rendelkezésre álló eszközzel azon lesz, hogy a palánkaiak jogosult kívánságát teljesítse. Bácsmegeye sorsát különösen szíven hordja. (Leikes éljenzés.) Köszöni a küldöttségnek, hogy őt fölkeresték s kéri, hogy legyenek iránta bizalommal.

A küldöttség tagjai ezután köszönetet mondtak *Fernbach* főispánnak, hogy érdekükben fáradozott.

A közegészségügyi szabályrendelet.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. febr. 20-án.

A községi és közegészségügyi szolgálat rendezéséről szóló 1908. 38 t. c. értelmében a mi vármegyénk is elkészítette a szabályrendeletet, melyet a mai közgyűlésen tárgyaltak. Dr. *Lebach* László, dr. *Birtik* Győző és dr. *Heller* Richárd felszólalásai után az állandó választmány által módosított szabályrendeletet fogadták el, melynek lényegesebb intézkedései ezek:

A községi (városi, kör-) orvosi állások betöltésére nézve irányadók az 1886. évi XXII. t. c. idevágó rendelkezései, az 1908. évi XXXVIII. t. c. 6. §-a és a 132100/1908. sz. B. M. rend. 6. §-a. Minden megüresedett állásra, ha csak a községi és körorvosi állás szervezésében változás nem áll be, köteles a főszolgabíró a megüresedéstől számított egy hónapon belül a pályázatot kiírni.

A megválasztott orvos köteles állását, ha nincs közszolgálatban, a megválasztásáról szóló értesítés vételétől számítva legkésőbb három hét alatt, ha közszolgálatban van, a felmentését követő hó elsején elfoglalni. A közszolgálatban levő orvos tartozik felmentését a megválasztásáról történt értesítés vétele után azonnal kérelmezni.

Községi és körorvosi állás egy személyben nem egyesíthető. (16413/1882. B. M.)

A községi (kör-) orvos szabadságidejéről az id. t. c. és a 132100/1908. sz. B. M. rendelet 24. §-ai intézkednek. Abban az esetben, midőn a községi (kör-) orvos egy napnál hosszabb időre távozik, köteles eltávozását és az általa kijelölt helyettesítést — körökben a székhely szerint illetékes — községi előjárásnak és főszolgabírónak bejelenteni.

A községi, (városi), illetve körorvos feladata gondoskodni arról, hogy lehetőleg öt évenként továbbképző tanfolyamokon résztvehessen. E célból a tanfolyamon résztvevő orvosnak a törvényhatóság az alispán előterjesztésére segílyt adhat.

A tanfolyamon résztvevőket írásban előterjesztendő kérelem alapján az alispán jelöli ki, aki a tanfolyam tartamára a törvényben meghatározott időn túl is adhat szabadságot.

Az orvos a tanfolyam befejeztével annak elvégzését az alispánnál igazolni tartozik.

A községi (városi kör-) orvos lemondás esetén állását csak az erre illetékes hatóságtól nyert felmentés után hagyhatja el.

A lemondás elfogadására a községi (városi) orvossal szemben a képviselőtestület, a körorvossal szemben az alispán illetékes.

A községi (városi, kör-) orvos, illetve több orvossal bíró községekben (városokban) az ügyvezető orvos rendes iktatót (I. sz. minta) és átadási könyvet (II. sz. minta) vezet: a havonként betervezendő egészségügyi jelentést pedig a III. sz. minta szerint teljesíti.

A községi (városi, kör-) orvos a megkezdett gyógyítást csak abban az esetben hagyhatja abba, ha a beteg vagy hozzátartozói részéről hivatásának teljesítése közben tekintélyben vagy becsületében megsértették; de kötelessége ezt a beteggel vagy ennek családjával tudatni és az elsőfokú közegészségügyi hatóságnak bejelenteni. A betegnek vagy hozzátartozóinak felkérésére azonban a gyógykezelést újból folytatni köteles. Közveszélyes és fertőző betegségek ellen való védekezésben a községben lakó magánorvosok, de főképpen a kezelőorvos segílyt és támogatását igénybe kell vennie.

A községi (kör-) orvosok lakáspénzét vagy természetbeni lakás szolgáltatásához való igényét illetve azon községeket (köröket), melyek megfelelő lakás előállítására kötelesek, az idézett törvény 17. §-a, illetve a 132100/1908. sz. B. M. rendelet 15. §-a alapján a törvényhatóság külön határozatban állapítja meg.

Mindazon községekben, illetve körök székhelyén, ahol a végérvényesen megállapított lakáspénzért megfelelő lakás nem kapható, ezen körülménynek a vármegyei alispán által történt megállapítás után a község (kör) törvényhatósági bizottsági határozattal, az orvos részére lehetőleg a község (székhely) földrajzi vagy forgalmi központjában előállítandó megfelelő lakás szolgáltatására kötelezhető. Másrészt jogában áll bármely községnek a törvényhatóság által megállapított lakáspénzt természetben szolgáltatandó, de csakis külön és célra szolgáló orvosi lakással megváltani.

Azok az orvosok, akiknek saját házuk van, vagy akik bérházban laknak, kötelesek ezen szabályrendelet életbelépte napjától számítandó egy év alatt a megállapított lakáspénz fejében orvosi rendelésobárról és előszobárról gondoskodni.

A községi (városi, kör-) orvos köteles a községi szegényeket ingyen gyógyítani. (Id. t. c. 9. §.)

Szegénynek tekintendő az, akit a község (város) előjárósága tanácsülésben hozott határozattal szegénynek nyilvánít és mint ilyen az e célra megfektetendő lajtsromban nyilvántart.

Az idézett t. c. 22. §-ában meghatározott rendelési és látogatási díjak a következőkben állapítatnak meg:

A Rendelési díjak:

- a) nappal . . . . . — K. 80 fill.
b) éjjel . . . . . 1 K. 60 fill.

c) 7 éven aluli gyermekek gyógyításánál az a) b) alait meghatározott díjak fele.

B) Látogatási díjak:

1. a) Nappal a szokásos látogatási időben, midőn az orvos saját belátása szerint keresi fel a beteget . . . . . 1 K. 50 fill.

b) nappal, a beteg által előre meghatározott időben való, vagy expressz látogatásért . . . . . 2 K. — fill.

c) éjjel . . . . . 3 K. — fill.

2. Azoknál, akik megfelelő módon igazolják, hogy 120 koronán alul fizetnek adót:

a) a nappali látogatás díja . . . . . 1 K. — fill.

b) nappali expressz-látogatás díja . . . . . 1 K. 50 fill.

c) éjjeli látogatás díja . . . . . 3 K. — fill.

3. Belső és külső gazdasági és házi cselédeknek, valamint ipari alkalmazottnak, a vagonra és sürgősségre való tekintet nélkül:

a) nappal . . . . . 1 K. — fill.

b) éjjel . . . . . 2 K. — fill.

4. Hét éven aluli gyermekek látogatásáért az 1., 2. és 3. alatt megállapított díjak fele jár.

5. A községhez tartozó, két kilométernél távolabb fekvő pusztákon, tanyákon, szállásokon teljesített látogatásért a jelen szakaszban megállapított látogatási díjon felül (leszámítva a külön díj alá nem eső két kilométert) a távolsághoz képest kilométerenként nappal 20, éjjel 30 fillér pótdíj jár, amely azonban csakis a betegség színhelyéig megtett utért, de visszafelé már nem számítható fel.

6. A közigazgatási bizottság által az idézett t. c. 20. §-a értelmében a község külterületén elrendelt időszaki látogatásokra a pótdíjakra vonatkozó rendelkezés nem alkalmazható.

7. A külterületen tartózkodó községi lakosok gyógyításának díjait a község az orvos kérelmére vagy annak beleegyezésével általánnyal megválthatja.

Minden községi (városi) és körorvos köteles naponta — vasárnap kivételével — két rendelő órát tartani és pedig délelőtt 7—9, délután 1—3 óra között egy-egy órát. Vasárnap a rendelő óra csak délelőtt tartandó meg.

A jelen szabályrendelet 15. §-ában említett szokásos látogatási idő a délelőtti 9—12 és a délutáni 3—5 óra közötti idő.

Éjjel alatt nyáron az esti 9 órától reggeli 6 óráig, télen az esti 8 órától reggeli 7 óráig terjedő idő értendő.

A nyári és téli évszakot egymástól Szent-György, illetve Szent-Mihály napja választja el.

Ha a községi és körorvos az illető község vagy székhely belterületétől, a község által adott lakás esetében pedig ettől illetve a helyettes saját lakásától 2 kilométernél távolabb fekvő helyen tesz látogatást, részére természetben fuvar adandó, vagy a fuvardíj megtérítendő.

Szegény beteg meglátogatása céljából a község ad fuvar; nem szegény pedig köteles fuvar adni vagy a fuvardíjat megtéríteni.

Orvosok gyűlése Zomborban.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. március 2-án.

A *Bács-Bodrog vármegyei fiókorvosszövetség* Zomborban a napokban rendkívüli gyűlést tartott, melyen az elnökség beszámolt a tagok előtt az elmúlt évben az orvosi ügyekben kifejtett sokoldalú tevékenységről, amiket a nagy számban megjelent tagok örömmel vettek tudomásul, különösen az 1908. évi XXXVIII. t. c. értelmében Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága által legutóbb megalkotott új közegészségügyi szabályrendeletét s a megállapított lakbéreket.

A fáradhatlanul lelkes titkár vázolta azon elveket, melyek ezen orvosi fiókszövetséget munkásságánál a vármegyei közegészségügy előmozdítására vezérlik. A munkából a pénztáros is kivette részét, melylyel egy 2000 koronás évi budget vezetése jár.

A gyűlés folyamán kiküldött 3 számvizsgáló beszámolt az 1908. évi számadások rendben talált aktáinak megvizsgálásáról. Egyben a gyűlés megállapította az 1909. és 1910. évekre szóló tagdíjakat, valamint a rendi könyvtár részére megrendelendő műveket.

Miután az elnök az elhunyt *kiszácsi és szilberek* községi orvos, rendes tagokat elparentálta, egyben indítványozta, hogy »*Rudi Béla*« orvos neve egy alapítvány elnevezésével megörökíttessék.

Örvendetes visszhangot keltett ama indítvány, hogy egy orvostermészettudományi szakosztályt alakítsanak, melynek feladata leendő népszerű felolvasások rendezése által a nagy közönség figyelmét az orvosi és közegészségügyi kérdésekre felhívni, és érdeklődést keltve az orvosi kérdések iránt, a közönség természettudományi felfogását, fogékonyságát felvilágosításai által művelje.

Vége dr. *Róna* Dezső bajai közkórházi igazgató és főorvos a tagok nevében az elnökségnek és titkárnak, pénztárnoknak, jegyzőknek a tagok forró köszönetét tolmácsolta eddig kifejtett buzgó, lelkes, fáradságot nem ismerő működésükért, kérve azt jövőre is.

A gyűlést társas lakoma fejezte be az »*Elefánt*« vendéglő nagy termében.

H I R E K.

A képviselőházból.

Az ujoncjavaslat tárgyalását a mult csütörtökön fejezték be. A balpárti aprószentek erőlködtek kissé, de a kormány akaratának érvényesítését nem tudták megakadályozni. Hiába volt nálunk az igazság, a számbeli nyers erő mégis csak többet nyom a latban.

A karzatok a roskadásig teltek meg. Helyet foglalt bennök a palánkai monstre-küldöttség is, mely a téli kikötő ügyében Darányihoz jött. A földmivelési miniszter azonban csak délbén fogadhatta, s így derék földieink kénytelenek voltak 1 1/2 órát a Házban tölteni. Ha még valamely neves szónok ragyogtatta volna ékesszólását; de a szürke alakok szereplése nem igen szórakoztató.

Az ülésteremben a bácskai honatyák tekintélyes számban voltak jelen. *Baloghy* Ernő a honvédelmi miniszterrel tárgyalt, majd *Fernbach* József és *Lovászy* Andor küldte a folyosóra, ahol *Fernbach* Károly főispán és *Mikosevits* Kaunt főügyész várta őket. *Ádámovits* István a néppárti korifensokkal beszélgetett, de csak rövid ideig, mert választókerületének érdeke megkívánta, hogy a deputáció egyes tagjaival is tanácskozzék.

Ezen az ülésen szólalt föl *Rajk* Aladár, aki a házbéradó-javaslat részletes tárgyalásánál egy helyénvaló, okos módosítást tett, melyet el is fogadtak.

Pénteken, szombaton, hétfőn és kedden a házbéradó és tőkeadó javaslatot tárgyalták. Az utóbbinál kedden *Lányi* Mór nagyszabású, a fináncpolitikát nagy szakszerűséggel felölő beszédet tartott, melynek végén a pénzügyi bizottság javaslatával szemben azt indítványozta, hogy a 10%-os tőkeamatadózt szállítsák le 5%-ra. Ezt az indítványt Éber Antal is magáévá tette. E fölött másnap, vagyis *szerdán* határozta meg, még pedig névszerinti szavazással. Az eredmény az lett, hogy az indítványt 40 szótöbbséggel el is fogadták.

A szerdai ülésen a bácskaiak közül jelen voltak: *Mukics* Simon, *Fernbach* Péter, *Fernbach* József, gróf *Teleky* Arvéd, aki boldogan járt-kelt, mert a mentelmi bizottság javaslatával szemben *Polit* Mihályt kiszolgáltatta *Tomics* Jásónak, — továbbá *Lovászy* Márton, *Mihálovits* Endre, *Lányi* Mór és *Rajk* Aladár.

A palánkai főszolgabírói hivatal ideiglenes vezetésével *Payerle* Nándor tb. főszolgabíró bizta meg a főispán.

Schmausz Endre tizennyolcadik születésnapja. *Schmausz* Endre ny. főispán a napokban ülte meg tizennyolcadik születésnapját.

Sokak előtt bizonyára tréfának fog tűnni, hogy megyei közéletünknek ősz bajnoka csak 18 születésnapot ért meg. Pedig ez így van. Mert a derék, népszerű férfiú február 29-ikén született, s így — minthogy februárnak minden negyedik évben van 29 napja — jöhet a 70-ik évbe lépett, mégis mindössze tizennyolcszor ünnepelhetette csak születésnapját.

Előléptetett jószágigazgató. A földmívelésügyi miniszter Jankovits Lőrincet, a nálunk is előnyösen ismert mezőhegyesi jószágigazgatót, akinek szakavatott vezetése alatt az ottani mintagazdaság európai hírnévre tett szert, a VII. fizetési osztályból a VI-ikba léptette elő.

A szabadkai volt főispáni titkár előléptetése. Dr. Petrovics Elek miniszteri segéd-titkár, aki Szabadkán Bezeredy István főispánnak éveken át titkára volt és a király nemrég a választójogi törvényjavaslat előmunkálatai körül kifejtett tevékenységért kitüntetett, mint a hivatalos lap vasárnapi száma közli, miniszteri titkárrá léptették elő.

Áthelyezett főgym. tanár. A közoktatásügyi miniszter Benisch Artur újvidéki főgym. tanárt a pécsi áll. főreáliskolához helyezte át.

Áthelyezett állatorvosok. A földmívelésügyi miniszter Hetzel Henrik topolyai m. kir. állatorvost Gödöllőre helyezte át s helyébe Király Jenőt nevezte ki Topolyára. Hetzel távozását, jöhet át helyezése előléptetés számba megy, sajnalattal veszi úgy a topolyai hatóság, mint az ottani lakosság.

Egy orvos felolvasása. Dr. Róna Dezső bajai kórházi főorvos a napokban szabadelődést tartott a *sebekről és a sebkezelésről*. A magas irodalmi színvonalon álló tudományos értekezést nagyszámu előkelő közönség hallgatta végig.

Egy tanító ünneplése. Sárközi Sándor csurogi tanító a napokban ülte meg kántortanítói működésének 30-ik évfordulóját. Ez alkalommal Nagy Mátyas plébános meleg szavakkal üdvözölte. Este vacsora volt, melyen sokan vettek részt s melyen több felköszöntőben méltatták a jubiláns érdemeit.

A zombori folyamtermő kar köréből. A földmívelésügyi miniszter Andrássy Lajos és Kodnik Rezső zombori folyamtermő m. kir. főmérnököt *kir. főmérnökökké* nevezte ki.

Uj ügyvéd. Dr. Székely Alfréd bajai ügyvédjelölt a napokban letette az ügyvédi vizsgát. Irodáját Budapesten nyitja meg.

Az Ujvidéki Nőegylet a napokban tartotta rendes évi, ezuttal 42-ik közgyűlését. Az elnöki előterjesztés szerint az egylet vagyona tavaly 480 koronával gyarapodott; a tagok száma 170. Az 1909. évi segélyezésre 2190 korona lett előirányozva.

Haydu est Ujvidéken. Ujvidéken széleskeretű ünnepséggel ülik meg május 31-én Haydu hírneves zeneszerző halálának 100-ik évfordulóját. Az ünnepélyt az Ujvidéki Dalárda rendezi.

Cservanka község adományai. Cservanka község a szegedi siketnéma intézetnek és az ottani vakok intézetének 20—20 koronát adományozott.

Házasságok. Nagy Ferenc szegedi m. kir. mérnök eljegyezte Holländer Anna kisasszonyt, dr. Holländer Adolf jánoshalmi községi orvos, tb. járásorvos nagymiveltű és szeretetreméltó leányát.

Frey Félix bécsi tanár a napokban tartotta esküvőjét Brandeis Adrienne kisasszonnyal, Brandeis Ede kisszállási uradalmi intéző leányával.

Csányi Imre pacséri gyógyszerész eljegyezte Gerber Mariska kisasszonyt Obecsen.

Dr. Papp Dezső pancsovai ezredorvos, az újvidéki zsidó pap fia eljegyezte Kemény Elza kisasszonyt Bécsben.

Opitz Béla adai vasuti tiszt eljegyezte Gácsér Erzsébet kisasszonyt.

Csorda László budapesti banktisztviselő, bácskai földink eljegyezte Guttreich Katica kisasszonyt.

Szabó József eljegyezte Kántor Izabella kisasszonyt.

Vácz Elek szabadkai magántisztviselő eljegyezte Strasser Margit kisasszonyt Zomborban.

Rosenfeld Jenő kereskedő eljegyezte Krakauer Margit kisasszonyt Jánoshalmán.

Eladott csódtömeg. Bröder Márk ujverbázi bukott kereskedő csódtömegét Böhm Ignác újvidéki kereskedő vette meg 6500 koronáért.

Fizetési képtelenség Apatinban. Ifj. Rank és Merkl apatini szabó- és divatárucég 1900-ban már egyszer 60%-os egyességet vitt keresztül, de azóta is számos veszteséget szenvedett és a rossz üzletmenet miatt ismét megakadt. Árukért 31.000, pénzért 24.000 K-val tartozik, a raktár 38.000 K-ra értékeli.

Árvédelmi intézkedések. A folytonos nagy havazás valószínűvé teszi, hogy az enyhe idő beálltával a Duna és mellékfolyói annyira megduzzadnak, hogy a dunamenti községeket nagy árvízveszély fogja fenyegetni. Az óvintézkedések iránt minden lehető megtett a földmívelési miniszter. Részletes utasítást küldött a zombori folyamtermő hivatalnak és vármegyénk alispáni hivatalának, melyekben a védelmi munkálatokat szabatosan megjelöli. Dolecsko Mihály földm. osztálytanácsost is Zomborba küldte, hogy az illető szakférfiakkal tanácskozzék. Dolecsko, aki a folyamtermő hivatal vezetőjével hosszabban tárgyalt, néhány napon át beutazta a dunamenti községeket és megvizsgálta a veszélyeztetett helyeket.

Szabadelődés az apatini liceumban. Az apatini liceumban — mint levelezőnk írja — február 27-én szabad előadást tartott Kovács Antal zombori főgym. tanár. A *»Tátra«*-ról beszélt igen érdekesen és szakavatottan. Előadását sikerült eredeti képekkel egészítette ki.

A hódsági honi fonó- és kötélverőgyár Rt. 250.000 korona szubvenciót kért a kereskedelmi minisztertől, mely kérelmet teljesítik. Most 250.000 K-t leírnak a részvénytőkéből, amelyet azonban a kormány által tényleg befizetendő 1/4 millióval ismét 1.500.000 K-ra egészítene ki. A tranzakció a március 8-iki közgyűlésen megy végbe. A társaság közzétett első mérlege 71.947 K. veszteséggel zárul.

Sikkasztó cseléd. Bagi Mátyas magyar-kiszai legény Kohn Benő csantavéri birtokostól, kinél béresi minőségben szolgált, kisebb összeg elsikkasztása után megszökött. A nyomozást megindították ellene.

Halálozások. Jeszenovits János szabadkai plébános 74 éves korában meghalt. A közkedvelt egyházférfiút impozáns részvétellel temették el. A hatóságok, testületek, egyletek nagy küldöttségekkel voltak képviselve.

Tessényi Ida urnő február 28-án 68 éves korában Liliomoson elhunyt. Március 2-án temették el az ág. ev. szertartás szerint, a közönség nagy részvétele mellett.

Rogovits János zentai tanító a napokban meghalt. Nagy részvétellel temették el.

Dunahíd Pétervárad és Ujvidék között. A Pétervárad és Ujvidék között létesítendő közúti Dunahíd helyszíni tárgyalását a kereskedelmi miniszter rendelete alapján március 11-én d. e. 9 órakor kezdik Ujvidék sz. kir. város székházán Szántó Albert min. osztálytanácsos vezetésével.

Egy pincér kalandja. Lérity Stévo béregi pincér — mint levelezőnk írja — Verőce megye Haraszi községéből elszökött egy ottani idősb korcsmáros fiatal feleségét 1000 korona kíséretében. A férj az asszony fivérével utána jött a szökevényeknek és Raszina pusztán megtalálta a turbékoló párt, hol a hercegszántói rendőrvezető segélye mellett házkutatást is tartottak. Az ügy folytatását a bajai főszoftgábirósághoz beadott panasz fogja képezni.

Véres verekedés Csantavéren. Mihály Bóni csantavéri lakost mult hó 19-én — mint levelezőnk írja — Homolya Mihály, Kovács János és Szalma András ottani lakosok a község utcáján megtámadták és zsebkéssel annyira összeszurkálták, hogy vértől borítva súlyos sérülésekkel szállították haza. A tettesek ellen megindult az eljárás.

Baja város közbiztonsága. Bajáról jelentik: Baja város törvényhatósága négy évvel ezelőtt feloszlatta husz tagból álló rendőrlégénységét és a rendészet teendőit a csendőrségre bízta. A városnak a csendőrséggel kötött szerződés alapján ez év május 15-éig kell nyilatkoznia: megtartja-e a csendőrséget, vagy nem? A csendőrség Baján töltött négy év alatt a közrendet teljesen helyreállította és most a város belterületén ritkábban fordulnak elő rendzavarások, éjjeli duhajkodások és a vagyon- és életbiztonság elleni kihágások. Azonban mindamellett van sok panaszra is ok. A polgári hatóság nem rendelkezhetik föltétlenül a csendőrség felett. Megesett például, hogy a rendőrfőkapitány elrendelte, hogy a hajó és vasutállomásnál is a csendőrség teljesítsen szolgálatot. Ezt a csendőrség megtagadta. Most, a szerződés lejártá előtt a város tanácsa azon gondolkodik, hogy vajon megtartsa-e a csendőrséget, vagy pedig újra szervezze a városi rendőrséget. A belügyminiszteriumtól az az információ érkezett a városhoz, hogy a mai tizennyolc főnyi létszámu csendőrséget a bel- és külszolgálat ellátására kevésnek találják. A belügyminiszterium kívánsága az, hogy a létszám 34 főre egészítessék ki. A tanács e tárgyban ülést tartott és ezen dr. Molnár Mihály kétféle tervezetet terjesztett elő. Az egyik szerint a mostani csendőri létszám 18-ról 28 főre emeltesse a város belterületén és egy öt főből álló

őrs felállítását tervezi a város külterületén. E mellett megtartandó a nyomozási szolgálatra fentartott hat főnyi városi rendőrlégénység. A másik terv szerint — és ennek több a híve — a városi rendőrség újra szerveztesse. Ez állana a rendőrfőkapitánnyal az élén 2 rendőrkapitányból, egy csapatostól, 1 rendőrbiztos, 1 ellenőr, két őrmester, három tizedes és negyven főből álló legénységből. A csendőrség megtartása esetén új csendőrlaktanya volna építendő, a rendőrség újjászervezése esetén külön rendőrségi épület válnék szükségessé. A városi rendőrség ilyen módon való újra szervezésének sok a híve, de aligha fog megvalósulni, mert ez olyan nagy anyagi áldozatot követelne a várostól, amelyet most, amikor számtalan más elkerülhetetlenül szükséges beruházások kerülnek megvalósulásra, ki nem bírna a különben is szűk anyagi viszonyok között levő Baja.

Fizetési képtelen fűszerkereskedő Zentán. Molnár Jenő zentai fűszerkereskedő 42.000 K passzívával fizetési képtelen, amiből 30.000 K áru- és 12.000 K pénztartozás, míg aktívát 14.000 K-ra értékeli (12.000 K áru és 2000 K követelés). A négy éve fennálló üzletet az utolsó időben sűrűn perelték. 35%-ot ajánl, de mivel igen sok a hitelező, egyeségre nincs sok kilátás.

Távíróhivatal Sajkásszentivánon. Sajkásszentivánon február 20-án távíró hivatal létesült, korlátolt nappali szolgálattal.

Mérgezés turótól. Zentáról jelentik: Csaknem végzetessé válló mérgezésnek esett áldozatul Gordán István fiatal gépész, a zentai Katolikus Legényegyesület mozigép kezelője és felesége Kecskés Mariska. Pénteken a bőjtre való tekintettel, érett turót vettek a fiatalok Gordán nagyanjával s abból annak rendje és módja szerint megebédeltek. Alig telt el azonban fél óra, rosszul lett a fiatal pár s eszméletét is elvesztette. A segítségül hívott dr. Vajda Lajos orvos konstatálta, hogy a turó mérgezett volt. Ennek alapján megindították a vizsgálatot a turó árulója ellen, azonban eddig eredménytelenül. Gordán nagyanja azt állítja, hogy egy bánati asszonytól vette. A megmérgezett család állapota jobbra fordult. Ugyancsak Kovács István, neje és négy gyermeke betegedett meg hasonló körülmények között. Ezen család szintén érett turót evett. Ugyalászik tehát, hogy egy nagyobb mérvű mérgezésről van szó.

Szilbács község közbiztonsága. Szilbácsi levelezőnk írja: Amióta Rozsnyai Mihály m. kir. csendőrmester és őrsparancsnok beköltözött a községbe őrsének derék legénységével, más szelek fujnak a falu határából, melyek néha egész készületlenül söprik fel az utcák és házak legszenyesebb zege-zugát. A többek között nemrég a legigénytelenebbnek látszó dologból egy egész monstrebüntetőügyet derített ki. Egyszerre mint a heja lecsapott a legjobb gazdák portájára és irgalom nélkül rántotta le a leplet azokról a csunya visszaélésekről, melyeket azok az itteni és a környékbeli szikvizgyárak kárára elkövettek. Az egyik szikvizgyár tulajdonosa tanácsot kért az őrmestertől, miképpen lehetne megakadályozni azt a rengeteg szikvizűveg elutalajdonítást, amit a lakosság nyolc év óta egész nyíltan üz olyannyira, hogy a tulajdonosok szemeláttára nyílt utcán vitték benne a kőolaj, ecet, pálinka s egyéb folyadékokat korcsmákból és szatócsüzletekből s így egy szikvizgyárnak nyolc év alatt nem kevesebb mint 3800 üvege veszett el, ami körülbelül 7600 korona veszteségnek felel meg, tehát egy embernek teljes anyagi romlását jelenti. Rozsnyai őrmester nem nyilatkozott, de úgy látszik magáéva tette az ügyet, mert egy szép napon ott termett a község egyik legjobb módu gazdájánál, akinek éléskamrájának polcáról husz darab szikvizűveget rakatott le, melyekből a paradicsomot kiürítve, szállított be a járásbíróóság bünyel raktárába. Még vagy hat házban talált hasonló célokra felhasználható egész halom üveget. Mult hó 19. és 22-én voltak ezekben az ügyekben a tárgyalások a palánkai járásbíróóság-nál, dr. Pető János kir. járásbíró tárgyaló termében, ahol bizonyítva volt egy bűnjelekkel, mint azzal a körülménnyel, hogy négy házban, mely egy családot képez, egy egész raktárra való üvegeket találtak. — A járásbíró azonban akként nyilatkozott, hogy nyugodt lelkiismerettel, az előtte fekvő paragrafusok és törvények alapján, nem hozhat marasztaló ítéletet s egy kivételével, valamennyit fel kell mentenie.

A bácsalmási kettős gyilkosság. Megírtuk, hogy karácsony napján Csincás József bácsalmási vendéglőjében holtan találták Imgrund János téglagyárost és Probst Erzsébetet a kocsmá szobalányát. Azt is megírtuk, hogy Imgrundot és Probst Erzsébetet a községi orvos véleménye alapján, aki a holtak szájában lúgköldötőt talált, nem boncolták fel, hanem orvosrendőri boncolás nélkül temették el a bácsalmási temetőben. Azonban a csendőrség gyanuja alapján a szabadkai

királyi ügyészség exhumáltatta a holttesteket és a boncolás adatait felküldte az igazságügyi orvosi tanácshoz véleményezés végett. Az orvosi tanács a halál okául szénegzmérgezést állapított meg, s megállapította, hogy amit a községi orvos lugkőnek nézett, az megfagyott étel volt. A nyomozás ebben az irányban indult meg, de a csendőrség emberei semmi nyomra vezető körülményre nem akadtak. A szobában, amelyben Imgrund és Probst Erzsébet tragikus halála bekövetkezett, még kémény nyílás sem volt s Csincsákék vallomása szerint ott nem is volt kályha. Csincsákék házában házkutatást is tartottak, és találtak egy kis kályhát melynek csőve gyapottal van bedugaszolva, de a korcsmáros és felesége azt vallották, hogy a kályha már hosszabb ideje nem volt használatban. A vizsgálat azonban megállapította, hogy mintegy két hónap előtt használták a kályhát, s hogy annak nyílását gyapottal zárták el. Ehhez a nyomás gyanuokhoz még egy adat járult, amelynek folytán szenzációs fordulat állott be az ügyben, mert a csendőrség egy olyan bizonyítékot kapott, amelynek alapján Csincsák József és nejét letartóztatták. A bizonyíték egy névtelen levél volt amelyet Csincsákék egyik ismerőse küldött a csendőröknek. A névtelen levél írója elmondja, hogy ő hallotta, midőn karácsony hajnalán Csincsák és felesége arról beszéltek, hogy a hullákat kiviszik a pályafestőre, a vonat alá fektetik, hogy minden gyanút eltereljenek magukról. A csendőrök előtt hangoztatják ártatlanságukat, de mindinkább több terhelő bizonyíték merül fel ellenük. Különösen fontos, hogy az ajtó kívülről volt bezárva s hogy a szoba egyáltalán nem alkalmas arra, hogy ott fűtsenek. A letartóztatott Csincsákékat átkísérték a járásbírószög fogházába, honnét a vizsgálat befejezése után a szabadkai ügyészség fogházába szállítják.

A szabadkai Huskiviteli Részvénytársaság botránya. A szabadkai Huskiviteli Részvénytársaság ügyeit — úgy látszik — nem a legjobb kezek intézik. Erre vall az a botrány, mely a vasárnapi közgyűlésen történt, s melyről a következőket jelentik:

A Huskiviteli r.-t. tudvalevőleg veszteségről számolt be részvényeseinek, akik a veszteséget nem a rossz konjunkturának tudják be, hanem annak, hogy a részvények három ötöd részét birtokában tartó Hartmann és Conen cég nem értett az üzlet vezetéséhez. E miatt vizsgálat elrendelése iránti keresetet is adtak be a szabadkai törvényszékhez. Ez a magyarázata a vasárnapi közgyűlés izgatott hangulatának. A láрма azon kezdődött, hogy a részvényesek egy része királyi közjegyzőt hozott magával a hozott határozatok igazolása végett. Regényi Gábor dr., ki az igazgatóság megbízásából a közgyűlésen elnökölt, hivatkozva arra, hogy aki nem részvényes, annak nincs belépési joga a közgyűlésre, a kir. közjegyzőt távozásra kérte fel. Folytatódott a láрма azzal, hogy az elnök két olyan részvényt jelölt ki a jegyzőkönyv hitelesítésére, akit a részvényesek másik csoportja nem akart elfogadni. Négyszázötvenegyet szavazat közül 378-al azonban az elnök javaslatát fogadták el. Egyhangulag vette tudomásul a közgyűlés, hogy Lyubibratic Kálmán a felügyelő-bizottsági elnökségről lemond. Azonban újból kitört a vihar, amikor az igazgatóság azon indítványt terjesztette elő, hogy Deutsch Zsigmond és Pataki Vilmos felügyelő-bizottsági tagok állásuktól elmozdítottassanak. A részvényesek nevében Békeffy Gyula dr. tiltakozott az igazgatóság indítványa ellen, amelyet a bosszu politikája által sugalltak mond. Nagy Ödön részvényes több részvényestársa nevében azt indítványozza, hogy a közgyűlés szavazzon bizalmat Deutsch Zsigmondnak és Pataki Vilmosnak. — Békeffy Gyula tiltakozik az ellen, hogy a szavazásban az igazgatóság tagjai is résztvehessenek, mert az ő érdekük a részvényesek érdekével ellentétes. A szavazásban azonban résztvesz az igazgatóság is s a közgyűlés abszolút szótöbbséggel Deutsch Zsigmond és Pataki Vilmost elmozdítja a felügyelő bizottsági tagságtól. Helyükbe Schröder Károly és Váczi József választatnak be. Még nagyobb lett a tumultus, amikor az igazgatóság azt a javaslatot terjesztette elő, hogy Vas Ferenc igazgatósági tag elmozdítottassék s az igazgatóság még két taggal kiegészítették. Békeffy Gyula dr. s Nagy Ödön szólaltak fel az igazgatósági indítvány ellen, Janiga János dr. pedig az ellen szólalt fel, hogy az igazgatóság, amely válság elé vitte a társulatot, most a saját ügyében szavaz. A közgyűlés azonban 378 szavazattal 73 szavazat ellen az igazgatóság javaslatát fogadta el s az igazgatóságba beválasztotta Hartmann Józsefet, Hartmann Károlyt és dr. Fischer Jákót. A kisebbségben maradt részvényesek megtámadási keresettel élnek a határozat ellen.

A Bajai Takarékpénztár közgyűlése. A Bajai Takarékpénztár folyó hó 21-én tartotta meg évi rendes közgyűlését.

A közgyűlés megnyitása előtt *Latinovits* Pál ny. főispán, az intézet elnöke megható szavakkal emlékezett meg a múlt évben elhunyt *Szutrély* Lipót kir. tanácsos, az intézet egykori vezérigazgatójáról, kinek az intézet hatalmas felendülése körüli érdemeit ismertette. Beszédének hatása alatt a jelen volt részvényesek felállással fejezték ki hálás elismerésüket az intézet felejtetlen, érdemekben gazdag, jobblétre költözött vezérének, irányában táplált mélyszéges kegyeletének.

Elnök ezután esetelte a Bajai Takarékpénztár közhasznú működését, melylyel nemcsak Baja város, hanem az egész felső Bácska területén az elmúlt év folyamán is a hitel igénylő polgárság körében általános megelégedést és elismerést érdemelt ki. Ezen korrekt tevékenységnek tulajdonítható, hogy pénzügyi körökben a Bajai Takarékpénztár, a vidéki pénzügyi intézetek között a legszolidabban vezetettek közé sorolhatók, melylyel egy a fővárosi, sőt az osztrák pénzügyi intézetek is szívesen ápolják az összeköttetést. Elnök azzal fejezte be beszédét, hogy büszkének érzi magát, hogy ezen köztisztviselői álló és oly nagy bizalmat élvező pénzügyi intézet elnöke lehet. A megnyitó beszédet mindvégig lelkesült éljenzéssel kísérték a részvényesek s ép oly érdeklődéssel halgatták ifj. *Szutrély* Lipót vezérigazgató terjedelmes, a lefolyt üzleti év mozgalmait, eseményeit felölelő jelentését is, mely meggyőzte a részvényeseket arról, hogy az igazgatóság éber körültekintéssel, szigorú lelkiismeretességgel dolgozik az intézet szilárdságának további építése körül, gondoskodik az intézet általános elismert kiváló mobilitásának fentartása érdekében.

Ép úgy mint az elnök, ő is a legnagyobb elismeréssel konstatálja a tisztviselői kar kiváló kötelességtudását, ügybuzgalmát és megbízhatóságát, a tisztviselők tevékenysége nagyban hozzájárult mint azelőtt, a múlt évben is az elért eredmények kivívásához.

Végül dr. *Nicolaus* Béla, *Michitsch* István *Schumacher* Frigyes igazgatósági tagok újból megválasztottak, *Wunderlich* József felügyelő bizottsági rendes taggá, dr. *Kiss* Péter és *Tománovics* György pedig póttaggá választották meg.

A Zombori közkórház gyapot és kötőszerszükséglete tárgyában megtartott árlejtésen ajánlatot tettek Fehér István, (Zombor) 3000 K, Schottola Ernő, (Bpest) 612 K. Teltsch Gáspár (Zombor) 540 K. Teltsch Gáspár ajánlata el lett fogadva.

Uj cégalakulások. Bácsme gyében újabban eme cégalakulások történtek:

Zenta, Lustig József butorkereskedő.

Ujvidék, Helleisz Miklós tímár.

Ujvidék, Lütze Rudolf cipőkereskedés. (A cégbe belépett ifj. Lütze Rudolf.)

Zenta, Tóth Albert gőzmalomtulajdonos.

Kiszács, Első kiszácsi, gőzhengermalom Diener és társa. (Tulajdonosok Diener Ádám és Diener János.)

Budapest, Bácskai kender- és lenfonó r. t. (ifj. Thiel Konrad igazgatósági tagsági és cégjegyzési jogosultsága megszűnt.)

Apatin, Becker, Rujer, Speizer, Szahl és Dombitz villamosstelepe.

Baja, Mittler Izidor cipőkereskedő. (A céget Mittler Izidor jegyzi.)

Mohol, Schwarz Ignác bor- és sörkereskedő.

Szabadka, Percsics Mihály kézműárkereskedő. (A céget Percsics István jegyzi.)

Szabadka, Bleier Gyuláné sz. Sonnenfeld Róza konyhaedény kereskedő. (A céget Bleier Gyula jegyzi.)

Bajmok, Lickeneckert és társai téglá- és cserép gyára (Miliny Róbert cégvezetői jogosultsága és Rudits Józsefnek a társaságból való kilépése bejegyeztetett.)

Bácsalmás, Első bácsalmási téglagyár társaság. (A Bácsalmási Takarékpénztár R. T.-nak a cégbevaló belépése és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.)

Csonoplya, ifj. Hoffman Sebő fakereskedő.

Szabadka, Kladek, Tománovits és társai »István«-géptéglá, cserép és mészgyára. (Tulajdonosok: Kladek István szabadkai téglagyáros, Tománovits György bácsbokodi jegyző, Tománovits Ernő bácsbokodi malomigazgató és Szutrély Lipót bajai takarékpénztári igazgató.)

Szabadka, Taussig Vilmos divatárkereskedés (Dr. Taussik Izsó cégtulajdonjoga bejegyeztetett.)

Baja, Feudrich S. Sándor bőrkereskedő.

Zenta, Görög László hengermalomtulajdonos.

Ujvidék, Grósz Herman gabonakereskedő főtelepét Budapestre tette át. *Ujvidéken* és Szenttamáson fióktelepei vannak.

Nyilatkozat.

A bácsujfalusi kántortanító kitüntetése.

Bácsujfalu, 1909. február 26.

A »Bácsme gyé« utolsó számában *Kováts* Antal tanító az »Alkotmány« egyik híradása nyomán teljesen oly szellemben ír *Kanyó* Ödön bácsujfalusi tanító kitüntetéséről, mint *Urbányi* József tanító a »Népnevelő« hetedik számában.

Az »Alkotmány« téves információját annak idején ajánlott levélben — postafordultával — rektifikáltam.

A tény az, hogy a hivatalos világi felsőbb körök az ünnepélyről teljesen hiányoztak.

Köztudomású dolog lévén, hogy *Kanyó* Ödön kitüntetését mindenekelőtt *Fernbach* Károly főispán ur ő méltóságának köszönhetette, — az ő távollétét a tanítóság különösen fájlalta.

Akkori gyengélkedése azonban tényleg komoly akadályokat gördített megjelenése elé, — a hódtsági járás főszolgabíráját bizta meg tehát személyének képviselésével és az arany érdemkereszt ünnepélyes feltűzésével.

Hogy egyben felhatalmazást adott-e arra is, hogy e képviselő módja, megváltoztassék, — erről csakugyan nincs semmi tudomásom, nem is érdekel különben a dolog.

Tehát nem hajdu, sem huszár, hanem *Bácsujfalu községi jegyzője* adta át — ünnepélyes keretben — a kitüntetésnek az arany érdemkeresztet és így a külső tormalításoknak is — ha mindjárt a legminimálisabb parányban — feltétlenül elég tettett.

Eördögh Elemér
plébános.

MULATSÁGOK.

A palánkai casino jelmezestélye a várokozáson felül sikerült. Az előkelő társadalom hölgyei szebbnél-szebb costumokban jelentek meg. Meglepő chic és elegancia jellemezte dr. Nagyné, dr. Ilgné, Nagy Ilonka, Pető Irén toiletteit. Jelen voltak:

Asszonyok: Abelsberg Simonné, Boros Ignácné, Bunda Jánosné, Deutsch Béláné, Donát Jánosné, Dukesz Lajosné, Dzsánits Mártonné, ifj. Hegger Józsefné, özv. dr. Hipp Antalné, Hipp Dezsőné, dr. Hlavathyné, Hondl Imréné, Horovitz D. L.-né, dr. Ilg Edéné, Jancsik Ernőné, Klebovich Sándorné, Löwy Jakabné, Marton Istvánné, dr. Milojevics Milojené, Müller Józsefné, dr. Nagy Ákosné, Nagy Istvánné, Paupert Rezsőné, dr. Pető Jánosné, Petrovics Kapp Hortense, Potzta Györgyné, dr. Reich Jenőné (Budapest), Reszely Károlyné, Reszely Lipótné, dr. Reviczky Jenőné, Rosenstokk Samuné, dr. Róth Leoné, özv. Sorok Gyuláné, Spitz Adolfné, Spolarich Jánosné, dr. Steinmetz Lajosné, Steinnicz Gyuláné, Steinitz Benőné, özv. Szávityné, özv. Tessényi Istvánné, Thoman Féixné, dr. Uvality Boriszlávné és Zarándy Zoltánné.

Leányok: Diamant Juliska, Donát Ella, Hainiss Berta, Hlavathy Ilma, Illés Margit, Nagy Ilonka, Pető Irénke és Ilonka, Róth Alice és Lenke, Szávitny Danica, Tessényi Jolán, Uvality Vidoszáva és Dobrilla.

Az ujvidéki polg. magyar daloskőr március 7-én a Dungenyrszky-színházban műkedvelői előadást rendez. Az »Aranykakas« című bohózat kerül színre, ügyes szereposztással.

Jótekonysági estély Szivácon. A kettős Szivác előkelő társadalmá a napokban sikerült estélyt rendezett a messinaiak és az ajkaiak javára. A »Piros bugyellárist« adták. A női főszerepét *Mohácsy* Béláné urnő játszotta, azzal az alapos készütséggel és szinpadai tökélylyel, mely a legmesszebb menő igényeket is kielégíti. A bíró szerepét *Boltz* Henrik adta nagy rutinnal. *Perdny* Ferenc is igen ügyes volt az örmester alakításában. Dícséret illeti még *Evinger* Anna és *Glöckner* Ilona kisasszonyokat. Az estély tiszta jövedelme 142 kor. volt.

A bajai kereskedő ifjak egylete a napokban műkedvelői előadást rendezett, melyen *Schlesinger* Ilonka k. a. művészi zongorajátékával, *Schwarz* Elza k. a. rendkívül ügyesen előadott monológjával, *Wagner* Ilonka k. a. szép ének-számaival tündek ki. Tetszést arattak továbbá: *Schön* Sárika k. a. és dr. *Hetényi* János s *Bernhárd* Sándor; utóbbi művészi hegedűjátékával.

Hodság előkelő társadalma a napokban a messinaiak és ajkaiak javára nagyszabású estélyt rendezett. *Ertl* Dódika k. a. *Farkas* Imre Cinka Pannáját szavalta teli érzéssel és magasfoku intelligenciával. A tetszetős külsejű kisasszony előadásán meglátszott, hogy Budapest legelső nevelőintézetéből került ki. Ezután egy vigjáték került sorra, melyben *Neumayer* Lenke, *Baszler* Mariska, *Weisz* Paula és *Huk* Karolin kisasszonyok igen kedvesen játszottak. A férfiak is ügyeskedtek. *Ertl* Jánosné urnő a legfejlettebb technikára valló művészi zongorajátékával zajos sikert aratott. *Willmann* Janka k. a. és *Schwerer* Béla humoros dialogot adtak elő. *Willmann* k. a. ügyes, elegáns és biztos játéka sok dicséretet érdemel. *Hrubán* Ferenc szép dalait *Gyórcsányi* Emilné urnő nagy routinnal kísérte zongorán. Végül német szindarab következett. Az estély sikere érdekében *Szemző* Károly főszolgabíró és *Ertl* János orsz. képviselő buzgólkodtak.

A mélykúti iparoskör a napokban tartott estélye nem a legjobban sikerült, ami annak a körülménynek tudható be, hogy az ottani társadalmi életnek egynemely csoportja tüntetőleg távol tartotta magát az estélytől.

A zentai izr. nőegylet hangversenye minden tekintetben fényesen sikerült. A Dal- és Zeneegylet énekkara szabatos éneke után dr. *Dénes* József érdekes, ötletes felolvasása következett. dr. *Matsik* Szilárdné urnő dalaival óriási hatást keltett; terjedelmes hangjával remekül bánt. *Spitzer* Erzsé k. a. melodramát szavalt, mely érzéssel, megfelelő drámai színezéssel és nagy routinnal; őt dr. *Hacker* Kálmáné urnő ügyesen kísérte zongorán. Végül egy sereg kis leány a »Hollandi lány« című operettből énekelte és táncolt. Ennek a kedves számnak is nagy sikere volt.

Az adai iparosegylet farsangi estélye jól sikerült. *Nádo* Matild k. a. prologot szavalt, nagy sikerrel. Azután négy vigjátékot adtak, melyekben a szereplők derekasán állták meg helyüket. Az előadás után hajnali órákig tartott tánc volt.

Az óbecsei ifjuság dominóestélye 200 kor. tiszta jövedelmet eredményezett, mely összeget az ajkai szerencsétleneknek küldték meg.

KÖZGAZDASÁG.

A jó tejelőképesség biztos jelei. A belgák gazd. egyletének lapjában, Lavril 20 évi gyakorlata alapján a következőleg állapítja meg a tejelőképesség jeleit:

1-ször. A homlokcsont legfelső részén a mi a szarvtöveket összekötő összecsiptük a bőrt, minél vékonyabb és kisebb ez a bőrrészlet, annál jobb tejelő a tehén.

2-ször. A második és már sokkal lényegesebb jel a két utolsó bordának távolsága egymástól. Minél nagyobb a köz, annál jobb a tejelés. Így például 3 centiméteres távolság közepes legelésre mutat napi 12—15 liter maximális fejéssel; 4 centiméteres átlagos tehén 16—19 liter tejjel naponta; 5 centiméteres jó tehén 20—22 literrel; 6 centiméteres 23—26 liter; 7 1/2 centiméteres 25—30 liter tejjel naponta.

Természetesen a hollandihoz hasonló tengermelletti tápmarhárol van szó. Nálunk ilyen tejelős szó sincs. A mi pirostarkáink csak félannyi tejet adnak.

Tehát csak ez a két tejelési jel elengedő a megítélésre. A belga gazdasági egyesület ezt kipróbálta és igazoltnak találta. A dologban van is valami. A finom szarvköz finom tejet és szervezet feltétele, a nagy hátsó bordaközök pedig hossza nyult testet.

Berlini vajüzlet. Berlinből írják, hogy az ottani vajnagykereskedők »Vereinigung Berliner Butterhändler« cím alatt egyesületet alakítottak érdekeik képviselésére. Az egylet elnökei: *Schultze* Károly (*Gustav* *Schultze* und *Sohn* cég), *O. Wiensbruck* (*C. F. Wiensbruck* cég), *Buhlmann* Vilmos, *Fränkel* Miksa (*H. Engels Nachf.* cég), *Leo Jordan* (*Marcuse et Erbach* cég), *Paul Góldenring* cég és *Arthur Rosenblatt*.

Védekezés baromfibelegés ellen. Bármi fertőző betegség lép fel a baromfiak közt, haladéktalanul az alábbi eljárást kell foganatosítani:

1. A gyanus vagy beteg állat az egészségesektől azonnal külön választandó, s az egészsé-

ges állatokat más messzebb fekvő ólba vagy helyiségbe kell vinni. A gyanusak és betegek gyógykezeletnek. A fertőző betegségben gyanus vagy beteg állatok azonnal kiirtatnak s hullájukat el kell égetni.

2. A baromfiak elhelyezésére szolgáló ketrecek, rekeszek és az udvarokban felállított ólak, újból való használat előtt alaposan kitisztíttatnak és fertőtlenítetnek.

A tisztogatás és fertőtlenítés oly módon végzendő, hogy a takarmánymaradék és a béltürelék s minden más alom, homok, stb. eltávolítása után az egész ketrec (beleértve az ülőrudak, etetésre és itatásra szolgáló edények is) forró szódaoldattal (3 kg. mosószóda 100 liter vízre) alaposan lemosatnak és mesztjejjel bemesztetnek.

3. Gondoskodni kell alkalmas s a baromfiudvartól messze fekvő helyiségről, hová az időközben megbetegedett állatok elvitetnek, hogy a többiek egészségét ne veszélyeztessék. Ha a baromfiak között baromfikolera vagy más ragályos természetű betegség lép fel, vagy ilyennek gyanuja merül fel, úgy a betegek, valamint fertőzésre, illetőleg betegségre gyanus állatok azonnal a megfigyelő helyre szállíttatnak, hová az állatorvoson és az ápolásra kirendelt egyéneknek kívül másoknak belépni tilos.

4. Amíg a fertőző betegség gyanuja fennáll, az egészséges baromfiak sem vihetők ki az udvarról, csakis az utolsó megbetegedés után 10 nap elteltével.

Az egészséges baromfiak levágott állapotban való kivitele megengedhető, ha az állatorvos véleménye szerint a ragálnak ilyen módon való terjesztése kizárható. (Baromfitenyésztő.)

A Magyar Leszámitoló és pénzváltó bank rt. 1908. évi zárszámadása az előző évről áthozott 360.414 K (tavaly: 303.388 K) betudásával 5.279.062 (5.347.042) K bruttó nyereséget és az összes költségek, adók és leírások levonása után 3.385.226 K tiszta nyereséget mutat az előző évi 3.444.528 K-val szemben. Az igazgatóság a március 11-én tartandó közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy úgy, mint az előző esztendőben 28 K = 7% osztaték fizetlenség ezenfelül a tartalékalap a külön tartalék mérlegszerű 71.966 K gyarapításán felül 150.000 (150.000) K-val és a nyugdíjalap 20.000 (20.000) K-val do-táltassék és az igazgatósági tantiémek levonása után a folyó évre 312.745 (360.415) K vitessék elő.

A tavasz előfutárjai megjelentek: a magkereskedők széjjel küldik árjegyzékeiket. Határoznunk kell, kitől vegyünk, hol kapunk jó árut? Bizalom kérdése ez mindenek fölött, mert a mag külsejéről minőséget megítélni nem lehet, már pedig ha ocsut vetsz, gazt aratsz, — tartja a közmondás. A Mauthner Ödön budapesti udvari magkereskedő cég, mely 35 éves eredmény-dus fenállása óta minden tekintetben megbízhatónak bizonyult, megadja a választ a fenti kérdésre: a cég áruja kitűnő, helyes művelés mellett biztos siker, mely mindenkinek örömet szerez. Árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld, kézikönyve a gazdának, kertésznek és a természet minden barátjának.

Szerkesztői üzenetek.

Zendrini. Bizony nem elsőrendű irodalmi alkotások, de azért közreadjuk, mert bácskai írók közleményeit — ha gyengébbek is — szívesebben tesszük közzé, mint olyanokét, akik a megye légkörétől távol esnek.

H. V., Kossuthfalva. Hiszen eddig is állandóan oda küldtük.

W. O., Budapest, Izabella-utca 82. Átnézzük s legközelebb megüzenjük.

„Haladás útján.“ Nem használhatjuk.

„Harangzugás.“ Közölhetetlen.

R. T., Baja. Nagyon szívesen.

M. B., Zenta. Hülyeség; kár vele foglalkozni. A másik dologgal közelebb foglalkozunk.

E. J., Ujvidék. Csak egy részt kaptuk meg.

Dr. K. Z.-né, Halas. Újból postára tettük.

K. V., Jánoshalma. Ilyen közleményeket mindenkor díjtalanul közlünk.

rt., Zenta. A tavaszi divat homlokerében a director-forma áll, főleg paszománt-disszel. A vezetősínek ezek: halványzöld, szürke, világosbarna, az eddiginél néhány nuance-szal világosabb fraise és lila.

Tárogató. Igen. Nagyon is. A másikat nem tartjuk odavalónak.

R. T., Óbecse. Mihelyt megkapjuk, azonnal elküldjük.

N. V., Bajmok. Április 15-én.

Levelező, Topolya. Ez egyszer megteszszük. A jövőben hasonló dolgokra nem vállalkozhatunk.

L. T. B. E hét elején Budapesten volt. Hogy most hol van, azt nem tudjuk. Tessék lakóhelyére fordulni, ott bizonyára megmondják.

811/1909. szám.

Tenyész szarvasmarha árverés.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménésbirtok magyar fajta gulya állományából:

12 darab 3 éves **tenyész bika**

12 darab részben **hasas és bor-**

jas tehén

28 darab előhasi **üsző**

Mezőhegyesen (Csanád vármegye, vasút, posta és távirtda állomás) folyó évi **március hó 22-ikén** délelőtt fél 10 órakor kczdódó nyilvános szóbeli árverésen készpénz fizetés mellett eladásra kerül.

Venni szándékozók a Szeged, Arad, Kétegyháza és Szarvasfelől közlekedő vonatokkal érkehetnek s az árverés színhelyére uradalmi fogatokon szállíttatnak.

Kelt Budapest, 1909. évi február hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Meghívás

a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknak

1909. évi március hó 11-én délelőtt 11 és fél órakor saját helyiségeiben

(V., Dorottya-utca 6. szám) tartandó

XXXIX.

rendes közgyűlésére

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzlet-évről.

2. Az 1908-iki számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.

3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett évi számadás és mérlegéről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.

4. Ezen tárgyak és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény felletti határozat.

5. Az alapszabályok 52. §-ának módosítása.

6. A felügyelő-bizottság kiegészítése.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb folyó évi **március hó 8-ig** a következő helyek valamelyikén letéteményezzék:

Budapest: a bank központi pénztáránál (V., Dorottya-utca 6.)

Fiumében: a bank fiókosztályánál (Via del Lido 7.)

Kassán: a bank fiókosztályánál (Fő-utca 53. sz.)

Kolozsvárott: a bank fiókosztályánál (Mátyás király-tér.)

Pozsonyban: a bank fiókpénztáránál (Fő-tér.)

Wienben: az *Union-Bank*-nál (I., Renn-gasse 1.)

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés nyolc nappal a közgyűlés előtt a társaság helyiségeiben a t. részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1909. évi február hó 24-én.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

928 sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Sajkáslak községében ujonnan rendszerezett községi

irnoki állásra és községi végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi **március hó 17-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A kérvényhez csatolandók: keresztlevel, erkölcsi bizonyítvány és iskolai bizonyítvány.

Az irnoki állás évi javadalmazása: 600 korona készpénz és 120 korona lakpénz.

A végrehajtói állás évi javadalmazása: 360 korona készpénz és az összes végrehajtási illeték.

Titel, 1909. évi február 20-án.

Szemző János

2-2

főszolgabíró.

309. sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Dunagárdony községben ujonnan rendszerezett

végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi **március hó 5-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás évi javadalmazása 480 korona készpénz.

Titel, 1909. évi február hó 8-án.

Szemző János

3-3

főszolgabíró.

933 sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött **felsőkaboli körorvosi állásra** pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi **március hó 31-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak, a kérvényhez csatolandó a születési bizonylat is.

Az állás évi javadalmazása:

Felsőkabol község részéről 1100 kor. készpénz fizetés, 320 kor. lakpénz és 160 kor. trachomások kezelési díja (a mig trachomások vannak).

Alsókabol község részéről: 800 kor. készpénz fizetés és 80 korona lakpénz.

Titel, 1909. évi február hó 27-én.

Szemző János

2-1

főszolgabíró.

4600/908.

Pályázati hirdetmény.

Zsabya nagyközségénél két üresedésben levő **irnoki állás** betöltéséig körülbelül 3 havi időtartamra **két kisegítő** munkaerő szükséges.

Javadalma 5 (öt) korona napidíj havi utólagos részletekben.

Csak jegyzői oklevéllel és hosszabb gyakorlattal bíró és a szerb nyelvet tökéletesen beszélő egyének pályázhatnak.

Az alkalmazandó egyének beválás esetén az egyelőre 1000 korona, de 1200 koronára felemelendő évi fizetéssel javadalmazott **nyugdíjképes irnoki állásokra** való megválasztásra számíthatnak.

Oklevél és eddigi alkalmazást igazoló okmányokkal felszerelt kérvények Zsabya község előljáróságához intézendők.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Zsabya, 1909. február hó 18-án.

Nikolits Endre

3-2

községi jegyző.

Csurog község előljáróságától.

361/1909. szám.

Hirdetmény.

Alólirott községi előljáróság közhírré teszi, hogy a község képviselő-testülete elhatározta, hogy új modern

templom órát

állít fel a **görög keleti templom tornyára.**

Ezen határozat a vármegyei törvényhatósági bizottság által jóvá is lett hagyva.

Aki ezen munkálatot elnyerni óhajtja, az erre vonatkozó tervezetet és költségvetést folyó évi **április hó 1-ig** alólirott előljáróságnak küldje meg, melynek alapján a szóbeli nyilvános árlejtés megtartása meg fog állapíthatni.

Csurogon, 1909. évi február hó 28-án.

3-1

Községi előljáróság.

Szám 243/1909.

Pályázati hirdetmény.

A **Nádajka** községben megüresedett községi

végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek.

Javadalom: előleges havi részletekben kiszolgáltatandó 800 korona évi készpénzfizetés.

Az okmányolt és szerb nyelv bírását igazoló pályázati kérvények folyó évi **április hó 1-ig** nyujtandók be hozzám. A később érkezőket figyelmen kívül hagyom.

Zsabya, 1909. évi február hó 27-én.

Dr. Széchenyi Tamás

3-1

főszolgabíró.

Rác György

Jolánföldi szőlőtelepe és kertészete Kulán

eladásra ajánlja **leszállított árak** mellett hazai gyökeres és sima szőlőveszőit, kiváló bor és csemegefajokban, amerikai Riparia, Portalis és Ruprestis Montikola gyökeres és sima vesszőit és direkt termő Othello szőlőveszőit, és sima zöldajtványait. 9-4

Azután **kitűnő fajokban** őszibarack, kajszin, körte és almafákat.

Végre az **elősvények legjelesebbjét** egy, kettő és három éves **Maclura Aurentiákat** és kettő és három éves Gleditsiát.

Kivánatra árjegyzéket küldünk.

„Blickensderfer“ eredeti amerikai

írógép

azonnal látható irással.

Tiszta acélszerkezet. Gyönyörű szép irással. — Az írógépek legolcsóbbja.

Ara teljes felszereléssel csak 300 korona.

Írógép kellek a legolcsóbb árakban szállítanak.

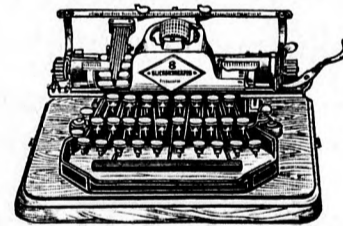
Részletfizetésre is adatik.

— Sokszorosításra is alkalmas. —

Állandó képviselő:

Ezer Antal
Apatin

Járási Általános Takarékpénztár.

26-14

Bácsmegeye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van diszitve és nyomása tiszta. Egyszerű: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.**

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. B Á C S M E G Y E

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegye legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. B Á C S M E G Y E

pártoktól és egyénektől teljesen független újság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. B Á C S M E G Y E

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A B Á C S M E G Y E

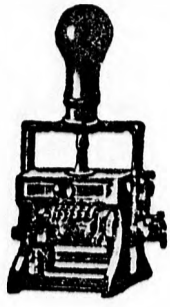
nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 héttig ingyen küldünk.

A. B Á C S M E G Y E

szerkesztősége és kiadóhivatala BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számzógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjuányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.
A Bácsmezei Gazdaszövetség szállítója.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Freystädtler Flóra
emlékiratai!

Életem

Szerelmeim
Szenvedéseim

Irta: Báró Splénné Freystädtler Flóra.

Az ismert budapesti milliómosleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv meghatározó vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

Kiefer János
fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

MÁRTON ISTVÁN

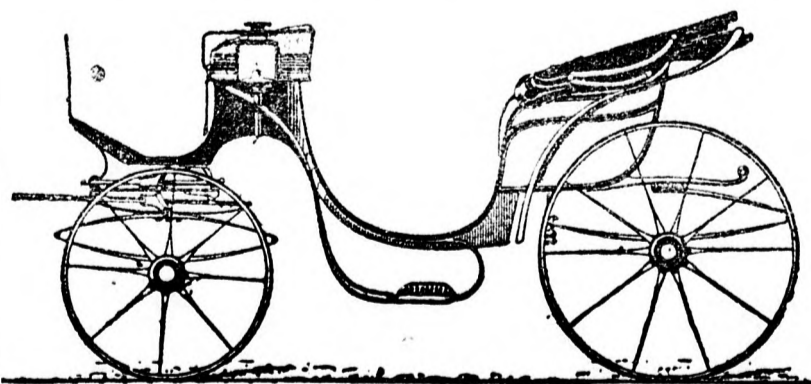
első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J
kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá Állatorvosi főiskolában különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külsőnra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítetek.